ч. 276. (431) Середа, 10. грудня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-…
РЕДАКЦІЯ Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол. 5 чеських корон = 1 зол. 5 слов. кор = 1 зол.

Затоплено 14 тис. тон корабельного тонажу

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 9. 12. — На східньому фронті лише місцеві боеві дії.

В боротьбі проти англійської постачальної плавби затопило летунство вчорашнього дня на водах на схід від Дюнде з конвойованого транспорту один нищильник та 4 торговельні пароплави, загальної містоти 14 тис. тон. Боеві літаки бомбардували минулої ночі важну з корабельних споруд місцевість. Ню-Кестль. Сильні експльозії та великі пожежі в доках та портальних установах міста доказували про осяги цього налету, який переведено частинно з невеликої висоти.

На побережжі Каналу втратив ворог, вчорашнього дня, від ловецької оборони 10, від морських гармат чергових 2 літаки.

У північній Африці тривають дальше бої. Німецькі ловецькі літаки зістрілили в повітряних боях 6 англійських літаків.

Вночі під 8 грудня бомбардували німецькі боеві літаки споруди пристані та летовища на Мальті.

Фірер прийняв генерала Москарда

З головної Кватири Вожда. 8. 12. Фірер і Начальний Вожд Збройних Сил прийняв у своїй головній кватирі генерала Москарда, героїчного оборонця Альказару, який вернувся з відвідин фронту у еспанської добровольної дивізії, що бореться в першій лінії на Сході.

З Головної Кватири Фірера. 9. 12. Шеф королівсько-болгарського штабу, ген. Люкаш, був гостем Фірера в головній кватирі Фірера. Генерал Люкаш обїхав з певною кількістю болгарських старшин частину східнього фронту.

—o—

Нові успіхи німецького летунства і военної флоти

БЕРЛІН. Без огляду на погану погоду німецькі боеві літаки налітали в минулому тижні майже кожного дня і кожної ночі на британський острів. Летовища, пристаневі споруди та заведення постачання, особливо на британському західньому і південно-західньому побережжі атаковано багато разів та обкидано бомбами.

При далеких стежних випадах на моря довкола Англії затоплено один навантажений корабель (містоти 2.000 тон) та важко ушкоджено три дальші торговельні кораблі.

Британці робили по одному налетові на територію Німеччини та на простір над Каналом. При цьому втратили вони при військово зовсім безвартісних нічних налетах на північно-західне побережжя згідно з власними признаннями 19 літаків, над Каналом 7 дальших.

В північній Африці німецьке летунство нетільки з визначними успіхами брало участь у боях на землі, побільшило свої зістріли, які досягли в цьому просторі від початку боїв до 1. грудня 127 британських літаків, 4. грудня на дальших 7 ловецьких літаків. Крім цього німецькі бомби частіше налітали на шляхи постачання та транспортові споруди біля Сіді ель Барані і Марса Матрук.

Також на східньому фронті летунські ескадри мали нові успіхи від Ледового аж до Чорного моря. В багатьох місцях розбито і знищено польові укріплення і приготовані війська, склади матеріялів, транспорти, летовища і комунікаційні лінії. Петербург і Москва знову стали кожної ночі, а частіше також і вдень предметом ударів німецького летунства.

Та не лише при цьому, але також в інших містах, атаковано споруди постачання та промислові заведення. 20 залізничих поїздів та один криголом впали впродовж тижня жертвою німецьких бомб.

Німецька военна флота причинилася в останніх днях нелиш в значній мірі до бою за північну Африку, але також атакувала британську плавбу постачання з новим успіхом. Німецькі підводні човни затопили 5 торговельних кораблів разом 25.500 тон. Німецькі скорі човни затопили зі сильно стереженого конвою перед самим британським побережжям один корабель-цистерну містоти 7.000 тон.

В бою проти большевиків мінова застава у Фінському заливі виявилася незвичайно успішною. Між численними кораблями, які наїхали на міни, а які старалися втекти з Ганге, є також корабель „Молотов". Двом німецьким стежним човнам удався смілий наступ на транспортовий корабель „Сталін" (містоти 12.000 тон, який з кількома тисячами людей на чердаку, змогло затягнути тільки 80 німецьких моряків до німецької бази.

—•—

Два американські боеві кораблі пішли на дно

ТОКІО. — Тут повідомляють, що два американські боеві кораблі, які японці затопили в першому дні війни— це 29.000 тон. „Окля-Гома" і 31.800-тон. „Вест Віржінія". Військові обсерватори вказують на важкість цих перших японських осягів і зазначують, що стаціоновані на водах біля Гаваїв американські кораблі творили, згідно з достовірними вістками, перед напастом японців майже 60 відс. загальної сили американської фльоти. Ці перші втрати зменшили фльоту Америки на Гавайських водах на 2 боеві кораблі і 1 авіоматку, та 6 кружляків з кляси 10.000-тонажових. Навіть, як щоб решта фльоти Америки долучилася до збройних сил біля Гаваїв — що є неможливе зогляду на положення на Атлянтику, — то вся сила американської фльоти на Тихому Океані виносила б 11 боевих кораблів, 14 кружляків кляси А та 6 авіоматок. Цю збройну силу можна вважати в найвищій мірі недостатчною, якщо від неї вимагатимуть успішної зустрічі з японською фльотою.

НАШІ МІСТА

На відправах голов Українських Допомогових Комітетів і Районових Делегатур, що відбулися в другій половині листопада ц. р. у Кракові і в Люблині делегати з краю звертали особливу увагу на потребу посилення організаційної та культурної праці по наших містах. Зокрема вказували вони на потребу організаційного охоплення та всебічної піддержки нашому купецтву, щоб таким чином дати йому змогу не тільки вдержатися на дотеперішніх його позиціях, але ще й їх побільшити. Дійсно, справа українізації наших міст настільки важна й актуальна, що їй слід присвятити якнайбільше уваги.

Ми українці — селянський нарід. Селянство було в нас цією единою суспільною верствою, що зберегла всі первні національної скремішности — мову, віроісповідання, народні звичаї й обичаї. Тож теж національне відродження українського … у вяжеться тісно з правно-політичним чи радше соціяльним піднесенням нашого хлібороба. Це зрештою розуміли як слід наші національні провідники і тому національну справу ставили вони в площину боротьби за соціяльне визволення та культурне піднесення українського селянства. Згадаймо тут мимоходом хочби про такі події, як великі хліборобські страйки в Галичині в 1902—1903 рр., або про появу на Східній Україні селянського часопису „Хлібороб", зараз по введені т. зв. конституції в Росії 1905 р.

Треба ствердити, що ця праця над культурно-політич. піднесенням українських селян увінчалася поважними осягами. Наше селянство, голвно галицьке, почало йти в цьому напрямі скоро вперед, так, що сьогодні воно що до своєї національної свідомости і політичної виробленості може рівнятися з іншими культурними народами.

На терені нашого села ми на загал здали іспит, а вислідом цього були наші визвольні змагання 1917—1920 рр. Головним кадром українського війська було селянство. Зате, якщо йде про наше місто, то тут справа погана. Міста на українських землях по своєму національному складі є на загал нам чужі. Небагато є міст, де українці творять якщо не більшість, то принайменше поважну числом меншість населення. Очевидно, на національне обличчя наших міст вплинули у великій мірі політичні обставини, одначе не мала вона цього стану таки у нас самих. Місто було дл нас чуже, і ми почувалися в ньому не як господарі, але в найкращому випадку, як гості. Ми воліли йти працювати на село, серед українського і для українського селянства, як серед і для українського, здебільша спольонізованого чи змосковщеного елементу по містах. Ця праця вимагала більшої напруги енергії і самопосвяти. З другої сторони теж наше селянство не спішилось до міст, а воліло залишатись на своїх щораз більше роздрібнених загумінках. Це наше, так би мовити, протиміське наставлення використовували ворожі нам чинники, головно жиди і радо відмовляли нас від таких „низьких" занять, як торгівля або якесь іще зарібкове підприемство.

Вправді вже в останніх роках перед німецько-польською війною можна було завважити зміну нашої постави до міст, але все ж таки це були перші несміливі кроки. В додатку українцям приходилось на цьому терені зустрічатись з великими трудностями і перешкодами з боку „власть імущих". Та й наша внутрішня роздвоєність, як що йшло про кооперацію і приватників, не надто сприяла належному розвиткові і закріпленню нашого стану посідання по містах.

Сьогодні умовини для нашої праці по містах змінились на краще. Тепер вже не існують ці непоборимі труднощі, з якими зустрічався давніше кожний українець, що хотів заложити собі крамницю чи якесь інше торговельне підприємство. Також наша молодь має змогу учитись того чи іншого ремесла, свідома того, що добрий ремісник, це „права рука" кожної повновартісної нації. Сьогодні таке куди лекше українцеві роздобути потрібний капітал, щоб заложити якесь під суспільним оглядом хосенне виробниче підприємство. Та все це може бути тільки тоді, коли ми до цих справ підходитимемо з належним зрозумінням, коли серед широких кругів нашого народу розбуджувати і постійно пропагуватимемо гасло — **української урбанізації.** Очевидно, що наше село, ця головна сила українства, мусить бути цим кадром, що з його рядів поповнюватимуться інші суспільні ділянки і фахи — торгівля, ремісництво, промисл.

Як важлива роля міста, про це найкраще говорить теперішня війна. Можна сміло твердити, що вона зводиться сьогодні до боїв за комунікаційні шляхи та міста. З зайняттям цього чи іншого міста, зайнята водночас і ціла приналежна до нього територія, бо місто це не тільки осередок культурного та господарського життя, це теж централя усіх модерних технічних засобів, що дозволяють звязувати життя даного терену в одну цілість.

У наших міркуваннях ми не хочемо претендувати на щось нового, досі ще невідомого. Нашим бажанням є тільки звернути на ці справи увагу цілого нашого громадянства. Йдучи цій вимозі на зустріч, Український Центральний Комітет покликав був до життя т. зв. Комісії Міста, що її завданням є помагати українському елеемнтові розбудовувати та закріпляти цю чи іншу господарську станицю по містах. Одначе, такі комісії не діють ще всюди, а по друге до цієї акції слід притягнути ввесь ваш загал.

Справі українізації міст ми мусимо посвячувати пильну і постійну увагу, щоб надробити всі втрати попередніх не то літ, але цілих століть. А тоді наші міста не будуть нам чужими, а вслід за цим прийде так потрібне для господарського і загально-культурного нашого розвитку, гармонійне співдіяння і співпраця нашого міста з нашим селом. В цьому запорука нашої світлої майбутності!

М. Зашко.

З мого щоденника

III*)

Прага, грудень 1941.

Сьогодня в їдальні Українського Жіночого Союзу несподівано зустрівся з панею П., з Луцька на Волині, де вона жила довший час а, зокрема перебула ті трагічні дні, коли, в листопаді 1939 року, совітські війська зайняли Волинь і Галичину. В Луцьку і взагалі на Волині вони зявились несподівано і це мало для численних українців трагічні наслідки. Лише тепер, поволі, довідуємося про загибель цілого ряду наших видатних і видатніших людей. Так, в Луцьку загинули, — знищені там чи вивезені — адвокат Григорій Калістратович Степура, відомий публіцист і б. міністр УНР. — Олександер Ковалевський, і доцент Українського Високого Педагогічного Інституту у Празі, б. директор департаменту міністерства закордонних справ Володимир Дяконенко. Десь на Волині, у свойому хорі, в той-же час згинув також Федір Сумневич, бувший губерніяльний комісар і діяч на Волині за часів Центральної Ради. Все це — небуденні постаті або заслужені діячі, з яких кожний заслуговує на окрему згадку. Тимчасом, про долю їх довідуємося випадково і в цій хуртовині так нібн немає нікому діла до того, кого Україна стратила, і при яких умовинах. Пропав і ніхто й не згадує і нікому й діла немає. А, тимчасом, здавалось би, мусіла б у нас існувати якась загально-національна інституція, що в час цієї „великої руїни" мала би обовязок фіксувати наші бодай визначніші жертви....

Із „земляцького" обовязку помену бодай двох своїх „подолян" — Сумневича і Степуру. Оба вони вихованці Подільської Духовної Семинарії, а потім варшавського університету, який закінчили перед війною 1914 року. Оба правники. Перший загинув, маючи 50 літ, другий — під 60. Оба, особливо старший — Степура, заслуговують окремої біографії. Але характеристичною для обох була надзвичайна відданість українській справі. Те, що нині називається „націоналізмом". З цією різницею, що тодішній націоналіст — „свідомий українець" завсіди і при всіляких умовах провадив якусь конкретну національну роботу, незалежно від звичайних буденних обовязків. Кожний або щось писав, або перекладав, або видавав, або вивчав якусь ділянку, звязану з українством. А участь у всяких „імпрезах" була річчю самозрозумілою. Сумневич виявився добрим діячем і адміністратором спочатку, як Голова Рівенської Повітової Земскої Управи, а потім як Губерніяльний Комісар Волині за часів Центральної Ради. Давав він добрий порядок цілій великій губернії, а не було йому в той час і 30 років. Сумневича знаю ще з перших моментів його національної свідомости, коли зовсім молодим юнаком, мав він великий клопіт зі своїм „офіційним" призвіщем: „Сумнѣвіч". Ота клята буква „ять". Українське призвіще і — „ѣ". Сказати, знову „Сумнівич" — теж якось не „не звучить". А тут була якраз мода і кождий свідомий українець-семинарист неодмінно мав замовити собі візитівки і щоб там, на злість усім кацапам, малоросам і панночкам, було видруковано призвіще по українськи. Мучився мій Сумневич, бідняка, тяжко вночі перевертався, аж одного разу побідно підносить мені свою візітівку. Там гордо стояло: **Хведь Сумний.** Так від того часу його товариші й прозивали: Хведь Сумний. І ось одного осудного дня, в осени 1939 року, налетіла на оселю Сумневича большевицька кіннота: як оповідають, одразу ж він був арештований, як український комісар і за кілька гони Хведя Сумного, щирого українського патріота і високо-порядної людини — не стало...

Другий подолянин — Григорій Степура прожив на світі на 10 літ більше, ніж Сумневич, і ця обставина робить його біографію значно обширнішою. Вона виходить далеко за рамці щоденника. Тут вистане підкреслити, що в особі Степури мала українська справа людину надзвичайної кипучої діяльности. Іще молодим юнаком його звільняють з Подільської Духовної Семинарії за „українофільство" і він закінчує свою середню освіту аж у Тифліській Семинарії, на Кавказі. Звідси він вступає до Ветеринарного Інституту у Харкові, хоч у пляні його було — правничий факультет університету. Одначе мусів йти до Ветеринарного Інституту, бо до університету семинаристам був тоді вступ забо
Але сталося так, що за півроку, —
люцією 1905 року — цю заборону
Степура одначе, задержався в інститу
три роки. Колись я його запитав, — чо
так сталося. Він глянув на мене — мав
же веселу вдачу — і розсміявся:

— Не було часу!

— Як так?

Але пояснювати не треба було: це-ж у
український Харків знав, що без Сте
ніяка громадянська справа, жадна імп
жадний виступ не відбувався. Де тут
матись особистими справами!..

— Ну, а все-ж таки перевестись з о
школи до другої, нарешті, не так тяж

— Та я й пробував, — думаєте — ні?
Ото станеш в чергу перед віконцем до се-
кретаря по студентських справах, щоб у
раз діло полагодити... Але не встигне
спокійно постояти й пів години, — а чер-
га не маленька! — як хтось уже за мною
шукає: Степура, негайно! там співанка,
старости хору немає, біжи, бо скандал, —
не відбудеться вечірня! Отак і зняли мене
з черги кілька разів! А коли — то чоло-
вік, за справами, згадає на себе, щоби зно-
ву стати у чергу! Оце вам і три роки!

За Харковом слідувала Варшава, за Варшавою Камянець, а там Суми на Харківщині, у 1919 році губерніяльне комісарство на Поділлю і всюди навколо Степури рух, гарячкова праця, всюди Степура, — людина веселої і щирої вдачі, — центром ініціятиви й радісної національної праці.

Вийшов Степура на еміґрацію у 1920 р. зі свого Жванця над Дністром, з дружиною, чотирма дітьми й коровою, отаборившись на перший час у сусідньому Борщеві.

Варто було почитати його повні гумору листи з Борцева з приводу траґічного положення, коли корова була єдиним „столпом і утвержденіем" **родинного щастя!**

Тяжко довелося Степурі пробиватися еміґрацією, все-ж нарешті, він більше-менше став на ноги, як адвокат у Луцьку.

Аж прийшли події і почалося нещастя в родині Степури.. Жовтень 1939 року. — Луцьком відступає розбита й дезорґанізована польська армія. На хіднику стоїть одна з доньок Степури, дівчина літ 25 і дивиться. Якомусь польському воякові здалось, — а може так і було, — що вона усміхнулась. Мить — озвіріла солдатеска схопила дівчину і її не стало, — була живцем розірвана!

Це був перший удар, а за ним швидко прийшов другий. Несподівано, коли населення Луцька готувалось зустрічати німецьку армію, — в Луцьку спинились большевики. Не встигли люди оглянутись, як Степура й Ковалевський були арештовані. Хто-хто, але большевицька чрезвичайка завсіди була „на висоті"! Пішли жінки арештованих до НКВД. Там стоять „апаратчики", загадково усміхаються: Нічого, не турбуйтесь, вони „поїхали"..

І так прийшов на родину Степури — судний день. „Поток і разореніе". Як оповідає пані П., жінку (й здається другу доньку) Степури вивезли кудись в Казакстан чи Сибір. Що сталося з єдиним сином — Тарасом — невідомо. Так загинула родина видатного українського патріота й діяча, — великого сина Поділля, Григорія Калістратовича Степури!

Чи ж не тема для історичного роману з доби „великої — чи може найбільшої — руїни"?

Але історія „не стоїть". Нині приїхала з Києва одна молода пані. Вона змучена дорогою й мало що оповідає. Встигла лише сказати, що перед самим її відїздом стався у Києві новий вибух і цим разом в руїну обернувся головний вівтар найбільшої святині й памятки українського народу — Києво-Печерської Лаври..

Але на сьогодні доволі..

Віктор Приходько

*) Гл. „К. Вісті" чч. 274 і 275.

Працює український театр у Львові

Розмова з дир. В. Блавацьким з нагоди сотої вистави.

Львів, 6. грудня 1941.

В ПОД...лижчих днях (у середу 10. ц. м.) дає ...ський театр міста Львова вже 100-у ...ву в цьому сезоні у приміщенні опер... ...театру. З тієї нагоди ми звернулись ...тецького керманича театру, дир. В. Б...кого, з проханням поділитися з читач... „Краківських Вістей" своїми думками ...же пройдений шлях львівського театру ... з плянами щодо репертуару на найближчі місяці. Дир. Блавацький на перший запит як прийшло до створення українського театру м. Львова, відповів ось що:

З приходом большевиків існував у нас тільки один репрезентаційний театр, що повстав із злуки „Заграви" і театру ім. Тобілевича, та щось десять дрібних обіздових труп, що вели нуждение животіння. За большевиків усі наші кращі артисти вступили до театру Лесі Українки у Львові, що давав вистави декілька місяців, а потім близько рік очікував на салю, яка щойно тепер остаточно викінчується. З уступленням большевиків загальні збори українських акторів вибрали нову дирекцію театру, до якої ввійшли: В. Блавацький (мистецький керманич), Петренко (адміністраційний директор) і Сорока (третій член дирекції). Б. директор театру, заслужений артист Й. Стадник, працює в нашому театрі як режисер. Стягнувши до себе всіх українців з оперного театру, створили ми український театр міста Львова, що силою обставин веде всі ділянки театрального мистецтва: даємо драми, комедії, народні песи зі співами й танцями, оперетки, опери та цілоденні балетні вистави.

Як представляється дотеперішній театральний сезон і як ставиться до театру громадянство?

Наші дотеперішні досягнення — сказав дир. Блавацький — можна якслід оцінити тільки з порівнання нашої праці з працею інших театрів. У таких винятткових часах, як теперішні, ми вспіли за неповних пять місяців виставити 12 пес, і то вистави після солідної і дбайливої підготовки. Скільки це коштувало праці й нервів. Адже на одну песу припадало у нас пересічно всього 12 днів підготови! Де є другий такий театр, щоби зміг працювати в такому темпі? А прошу не забувати, що серед цих вистав є одна опера, одна зовсім не легка оперета на один цілоденний балет. Розуміється, що ... всього ми не могли б виконати, якби не підтримка громадянства, яке ставиться до українського театру з великою симпатією, розуміє його вагу та постійно виповнює велику театральну салю. Також німецькі гості масово бувають на наших виставах і не щадять нам своїх признань. За наші вистави діставали ми признання також від відомих режисерів німецьких та словацьких театрів, які просто захоплюються нашими народніми песами та їх виконанням.

Якіж песи мають найбільші осяги?

Ми щойно в розгарі праці й остаточний осуд про це можна буде видати з кінцем сезону. З дотеперішніх вистав виходить, що найбільший успіх мають: „Циганський барон" (досі 13 вистав), „Маруся Богуславка" (12) „Батурин" (11), „Запорожець за Дунаєм" (11), „Не ходи Грицю" (10). З дальших пес „Мущина з минулим" ішов 9 разів, балетних вечорів було 8, „Скупар" ішов 7 разів, „Наталка Полтавка" 6 разів, „Украдене щастя" 4 рази, „Земля" 4 рази і „Мадам Батерфляй" 4 рази. Тому, що більшість цих пес є далі в нашому постійному репертуарі, а вистави деяких щойно недавно почалися, цей порядок пес, що вказує до деякої міри й на смак відвідувачів театру може з кінцем року змінитися і певно в неодному зміниться.

Скільки людей працює під цю пору в українському театрі?

Всіх людей, що постійно зайняті в нашому театрі, 346. На перший погляд виглядає, що їх дуже багато, але коли взяти під увагу, що ми ведемо всі можливі театральні ділянки, то їх радше за мало. Для порівнання скажу, що за большевиків один тільки театр опери й балету займав у себе постійно 565 осіб, крім того понад 200 людей було в театрі Лесі Українки. Із поданих вище 346 осіб на сам технічний персонал (робітники сцени, робітники малярні, фризієри, кравці, столярі та інші ремісники, білетери, одягальниці, адміністрація, бухгальтерія і т. д.) припадає 164 особи; членів орхестри маємо 50, хору 40, балету 35 (у потребі балет доповнюється членами хору і деякими артистами), так, що виконавців-акторів та солістів-співаків маємо до 50. Ці цифри говорять, здається, ясно самі за себе.

Якіж вистави пляпує театр на найближчі тижні й місяці?

Наші пляни, зрозуміла річ, розтягаються на всі ділянки: з опер думаємо виставити „Кармен", з оперетoк „Дімок трьох дівчат" Шуберта, балет приготовляє цілоденну виставу „Пер Гінта", муз. Ґріґа; з народніх пес піде „Ніч під Івана Купала" Старицького і „Вій" (за Гоголем) Кропивницького; з драм „Тріюмф прокурора Дальського" — сильна противольшевицька песа молодого українського автора Гупала (новина) та „Хитрощі і кохання" Шіллера (в перекладі Й. Стадника). Як бачите, хочемо дати публиці ріжнородний, цікавий і з літературно-мистецького боку вартісний репертуар. Віримо, що після поборення зрозумілих початкових труднощів поведемо далі справу якнайкраще, тимбільше, що увесь наш ансамбль працює у великій гармонії, згоді та з повним запалом.

Подякувавши за ці інформації, спитали ми при кінці дир. Блавацького, як він тепер почувається на свому становищі і просили сказати кілька слів про себе.

Про себе — закінчив дир. Блавацький — говорити багато не буду, бо моя сценічна і режисерська праця здебільша знана. Я зачав від обіздового театру „Бесіди" під дир. Василя Коссака (1920), потім працював у театрі під дир. Загарова (1921—23) і Стадника (1924—1927), від яких я багато навчився. В рр. 1927—28 був я в театрі „Березіль" у Харкові, куди виїхав на запросини Леся Курбаса, якого опісля заслано на Соловки. І в „Березілі" я багато скористав та навчився. Колиж мені запропонували там дальшу працю в театрі під умовиною, що прийму громадянство СССР, я відмовився і вернувся до Галичини. В рр. 1928-33 працював я в театрі Тобілевича у Станиславові, коли ж він перейшов на оперетку, я з нього вийшов і створив чисто драматичний театр „Заграва" та вів його до 1938 р. Ідеологічно-мистецьке обличчя „Заграви" загально відоме, щоб тут над ним довше спинятися. Скажу тільки, що „Заграва" виставила цілу низку національно-виховних та противольшевицьких пес, а „Обітовану землю" Олеся, що змальовувала ши-

---

...Ф. ГАЛЬЧЕВСЬКИЙ-ВОЙНАРОВСЬКИЙ. 63)

...роти червоних окупантів

В лісі агенти нас завважили і донесли про це червоному командірові кінноти та губерніяльним чекістам. Бачу, що тут давно не було чистки сексотів, яких повно завелося під натиском чрезвичайки. О год. 9-ій починають червоні наступ в слід за нами. Я, знаючи ліси Кипорового Яру, займаю по черзі вигідні для нас становища, підпускаю червоних на певний крісовий стріл у лісі до 100—150 кроків, засаджаю кулями скількох червоних та відходжу на іншу позицію. На других, третіх і девятих становищах продовжується те саме. Врешті нам уже й ліса забракло. Прямуємо понад річкою Богом, його правим берегом на південь. Ми тепер напроти міста Янова й села Каміногірки. Починає темніти. Ще не було такого випадку, щоб так енергійно червоні нас переслідували, при цих своїх жертвах. Я не затримувався на кожній окремій позиції довго з огляду на те, щоб міцно не звязатись з червоними та не мати ранених. Однак того дня було аж девять сутичок по пів години. Перед вечером кіннота совітська нас так розізлила, що з останньої позиції ми завернули і лавою почали гнати перед собою 300 кінних. Стріляли мої найкращі стрільці і завдавали ворогові поважні втрати: червоні не встигли підібрати до 12 своїх ранених і вбитих. Від них ми позабирали зброю і набої. З забитих большевиків мої стрільці постягали чоботи, бо деяким козакам обув розлетілась, і вони ступали по снігу голими пальцями. У нас не було ні одного раненого, а червоні мали до 30. На зимові умовини бою, коли далеко видно з обох боків, для червоних ця втрата дошкульна.

З сутичками за цілий день ми пройшли з 15 км. по снігах, глибоких у той час до метра. Вечером ми верталися дуже зморені голодом і втомлені. Добре памятаю, як ішов я лісом і спав на ходу. Спотикнусь у рівчак, вдарюся головою в грабок, чи сосну і прокинусь, а потім знову йду, сплючи. Так спало багато козаків, спотикаючись, падало і знову будилось. Відпочинку не можна було робити, бо половина була б просто заснула на снігу. З трудом добрили ми до хуторів і без їжі лягли спати в клунях. Я виставив варту з добірних козаків, про яких знав, що вони не заснуть. Сам дрімав тривожно і наслухував. Ранком ми зажадали від селян їжі — будь чого, бо голод докучав всім. Не так легко було нагодувати 125-ох козаків, по 16 душ на один хутір. Їли ми все — картоплю, куліш, галушки, варені в великих банях. Перед вечером група О. Грабарчука пішла на Слобідку, звідкіль прийшли з хлібом і салом на цілий відділ. Слобідські козаки принесли вістку, що вчора це пеньківські і яцьківські сільські комуністи почали нас чрезвичайці нас переслідувати. Були там лісники й комісари. Я це добре собі запамятав і при нагоді завитаємо до кожного з них. Цей район, коли сніги щезнуть, очищу так само, як зробив в інших місцях. Найгіршим ворогом національної боротьби є таки свої прокляті хахлі. Не москаль, не жид страшний, лише свої Юди, що за миску сочевиці продають нас тепер, як колись продавали свій уряд, армію українську, вступаючи в ряди „червоних партизанів". Своїх національних партизанів вони активно поборюють, бо їм втовмачено в голови, що ми „бандити". А хто ці симпатики червоних?

Злодії, бандити, дегенерати, всякі виродки!

По всім явищам бачу, що район Кипорового Яру зовсім чекісти нам попсували. Не без впливу на селян було те, що київський зрадник наробив з відділом Чека. Селянин казав: „Я вам вірю, але чи ви, або я певний, що хтось з козаків знову не амнеструється і від початку не почне видумувати несотворені речі та мене буде катувати, грабувати, а можуть і забити". Й правду казав. Треба йти нам в більш знаний район на межі двох повітів — Літинського і Летичівського. Є там група Александрова. Тепер після розстрілу 9-х селян в Стасьовім Майдані, ми самі будемо шукати зачіпки з лотишами. Не буду ждати нікої весни, щоб забрати від комісій коні. Мушу помстити смерть невинних селян! Чейже лотиш і жид були виновниками катами мого розстріляного брата.

(Далі буде).

роко відому трагедію родини Крушельницьких, мусіли ми зняти з нашого репертуару вже по кількох виставах — на домагання совітського посольства у Варшаві. В р. 1938 прийшло до злуки „Заграви" з театром ім. Тобілевича. Злученими силами театр виставив під моєю режисерією такі песи, як „Кірка з Льолео" Косача, „Царицю Грузії" Сумбатова, „Марусю Богуславку", „Тополю" Шевченка (інсценізація) й ін. А вкінці прийшла моя праця в театрі Лесі Українки, що його вів я спершу разом з дир. Стадником, а потім був тільки режисером. Недовіря офіціяльних чинників до мене та їх постійні підозріння в моїм націоналізмі довели при кінці до того, що мене з театру зовсім усунули. Тепер почуваюся зовсім добре, тимбільше, що знаходжу для своєї праці не тільки зрозуміння, але й підтримку рідного громадянства та офіціяльних німецьких чинників.

Львовянин.

*

Водночас передаємо рецензійну замітку „Крак. Цайтунг" з 2. 12. ц. р. про виставу опери „Мадам Батерфляй" у львівському українському театрі, як оцінку німецького музичного знавця. Рецензент зясовує спочатку цінність твору Пучінні та популярність опери „Мадам Батерфляй", яка заедно зворушує і захоплює слухачів своїми мельодійними й драматичними вальорами. Від першої вистави 1904 р. в мілянській Скалі опера ця вспіла перейти тріюмфальним походом увесь світ. Що саме Львівський оперний театр вивів її так блискуче — це свідчить найкраще про вартість тієї сцени.

Всі музичні багатства цього прегарного твору, зі своїми мельодійними й драматичними елементами, вийшли під орудою капельника А. Туркевича в цілій своїй повноті. Зразкова обсада найголовніших роль, причинилась також до того, що вистава опери була для міста Львова справжнім мистецьким показом. Достроювались до всього і по мистецьки виведені поодинокі сцени — зокрема друга відслона могла захопити своєю красою — як доказ вправної руки першоклясної режисерії (В. Блавацький). Битком набита саля викликувала щораз виконавців гучними оплесками.

Інавґураційні сходини українського студентства в Берліні

(Від нашого кореспондента).

Берлін, початок грудня.

В суботу 29. листопада відбулися в домівці німецького академічного Клюбу Гумбольдта в Берліні інавґураційні сходини тутешньої української академічної молоді при участі представників нашої науки і запрошеного громадянства. Атмосфера тих сходин була далека від минулорічних студентських зборів, що кінчилися сварами й розєднаннями. Навпаки перші цьогорічні загальні збори берлінського студентства виказали, що воно зрозуміло повагу моменту й стануло здисципліновано поруч старшого громадянства в одному фронті будування нової дійсности, яка вимагає якнайменше фраз та політиканства, а найбільше солідної, плянової праці.

Збори відкрив промовою голова берлінського студентського товариства, інформуючи про напрямні праці фахової і суспільної. Проф. Мірчук, голова Українського Наукового Інституту в Берліні, вказував у своїх повітальних словах на необхідність перебудови української вдачі з її розбурханістю. Представник Клюбу Гумбольдта, п. Фішер, привітав іменем Клюбу українське студентство, заявляючи, що **німецьке студентство бажає мати з українською високошкільною молоддю якнайкращі взаємини. Коли тисячі німецьких студентів беруть участь у боях за волю і майбутнє Европи, а в тому й України, коли багато кращих німецьких студентів заснуло вічним сном на степах України, взаємовідносини між німецьким і українським студентством повинні бути куди ближчі. Клюб Гумбольдта буде йти завсіди назустріч українському студентству.**

Із слів представника УНО вийшло, що три четверті пожертв на фонд допомоги українському студентству — це гроші українського робітництва. В словах чергових промовців, між якими були проф. д-р Кузеля, інж. Димінський та інж. Рудко, була віра в велику ролю українського студентства в сучасному. Голова Обєднання Українського Студентства у Великонімеччині, Рудко, заявив, **що українська академічна молодь свідома того, що їй треба якнайбільше добувати знання й досвіду від старшого покоління. Нема старих і молодих, існує один український моноліт. Українська молодь мусить добувати якнайбільше західньої культури, щоби після студій — переносити її на українську землю.**

На кінець сходин о. канцлер д-р Чорняк передав зібраному студентству благословення від Апостольського Адміністратора о. д-ра Вергуна (більшість студентів у Берліні греко-католики), бажаючи осягів у праці.

КТВ.

СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ ЗИМОВОГО СЕМЕСТРУ НА БЕРЛІНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Від двох тижнів зароїлись коридори й салі університету Фридерика Вільгельма в Берліні високошкільною молоддю. Старі мури поважної, до деякої міри навіть суворої берлінської високої школи, загомоніли радісними, молодечими голосами. Поїздились студенти і професори з літніх ферій. Особливі були ті ферії. Одні перевели їх під гарячим африканським небом у боях під Тобруком, інші перейшли залізним кроком полумяні від крови і вогню шляхи боротьби на Сході. І сьогодні приятелі з університетської лавки розказують собі воєнні пригоди у північній, болотнистій Карелії, лісистій Білорусі і на безконечних просторах України. Прийшли безпосередньо з розгару боїв, зі стрічками залізного хреста на грудях, і засіли, як раніше, з записником і олівцем у руці на старій, добре знаній, університетській лавці. Студенти в одностроях, професори в одностроях, і без огляду на те наука йде справно й правильно. І це є залізна логіка німецьких воєнних перемог. Одні стоять під Москвою і Тобруком, одні захищають Европу на побережжях Атлянтику перед налетами англійських нічних хижаків, а інші працюють нормально в батьківщині, їздять щодня вранці тим самим У-баном чи Штатбаном, читають щодня ту саму пресу, ходять на університет. Два залізні фронти, один з-зовні, другий унутрі і вкупі одна перемога.

Згадав і про те ректор берлінського університету підчас урочистого стиску правиці закордонним студентам. Дня 3. XII. у мармуровій Старій Авлі берлінського університету зібралося біля пятдесятки чужинців. Ректор університету, доктор філософії і звичайний професор історії, Віллі Гопе, звернувся з привітальною промовою до чужинців. Просив мати постійно на увазі факт, що всі вони приїхали в час несамовитої війни, яку Німеччина веде за своє майбутнє і майбутнє Европи. Ректор прохав далі дивитись відкритими очима на Німеччину і пізнавати її життя в усіх його ділянках. Німеччина радіє, що без огляду на величезний змаг за життя і майбутнє нації, має змогу гостити в себе стільки чужинців. „Використайте по змозі якнайширше ваші студії д бра науки і нашої батьківщини. Шкільн професори — підуть вам завсіди назустріч" — кінчив своє слово ректор.

Згодом кожний студент переходив пере тором і урочистим устиском руки вступа університетської спільноти. Кожний подавав своє прізвище і рідний край. Чере ка хвилин перед ректором пересувався нітний калейдоскоп прізвищ і народів. У Авлі університету зазвучали екзотичні ликих, менших і найменших міст і містечо світа. Побіч турка з Константинополя йшо їнець із Коломиї. За чорним болгарином гось підсофійського містечка слідував Го з Шангаю. Бльондиночка з геройськ добрих спортовців, а ще кращих вояків, дії, мала перед собою смуглявого іранця. йшли представники Італії та далекого Голяндії, Хорватії, Японії, Швеції та багат ших. Відбувалось достойне обєднання молод них народів в обличчі маєстату знання й

Бог. О

„Твердо переконаний про перемогу Японії"

РАДІЄВА ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА МІНІСТРІВ ТОЙО ДО ЯПОНСЬКОГО НАРО

ТОКІЮ. — „Я твердо переконаний про перемогу Японії", так заявив президент міністрів Тойо в радієвій промові до японського народу. Америка поставила Японії домагання, які цілковито не до прийняття. Як нпр. безумовно і цілковито вивести військові сили з Китаю, анулювати нанкінський уряд та анулювати пакт трьох. „Моє життя належить цісареві" — так говорив Тойо дальше" і я знаю, що весь японський нарід стане безумовно за велику ціль політики цісаря і держави. Ключ до перемоги у вірі в перемогу. Ще ніколи не потерпіла Японія поразки в своїй довголітній історії. „Коли Японія дотепер показувала неймовірну терпеливість і здержливість, то діялося це тільки з бажання втримати мир та заощадити невимовного горя людству. Противники Японії горді на те, що мають величанські природні скарби і змагали до панування над світом. Від висліду цієї війни залежить розквіт або упадок Японії і добробут, або руїна цілої східньої Азії.

„Я щасливий, сказав вкінці Тойо, що юз з Німеччиною та Італією і взає Японії і Манджуко з Китаєм стають що тісніші. Для 100 мільйонів Японців шов час, щоби пожертвувати все для ви батьківщини".

ЯПОНІЯ ІНТЕРНУЄ АНГЛІЙЦІВ ТА А РИКАНЦІВ.

ТОКІЮ. — Заповідач японського ін маційного бюра, Томокіцу Горі, запо пресовій конференції в понеділок не, що в понеділок інтернують всіх ців та американців, що живуть в Жінки й діти, хворі й мужчини поз ськовим віком виключені від інтерну Заповідач заявив далі: „Це війна між жавами, а не війна між особами. чи з тієї основи, японський уряд за усе, щоб загарантувати безпеку гр нам Злучених Держав та Англії в Я Врешті заповідач зазначив, що інте них у Японії трактуватимуть точнісь

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ.
10. Середа — Вмч. Якова П.
11. Четвер — Пмч. Степана

— ПОДАЄМО ОТСИМ ДО ВІДОМА всім ...им передплатникам і зацікавленим у ...ччині, що чеками В-ва на наше конто ...ліні Pscha ч. 68.085 можна вплачувати ...ші тільки на передплату часописів. На ...ку грошей на книжки мусить кожний ... окремий дозвіл від девізового уряду. ...ші вплачені не на передплату часописів ...будуть прийняті. — Українське Видавництво.

— ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ЗАМОВЛЯЮЧИХ У НАС КНИЖКИ, що покищо ДО ГАЛИЧИНИ не можемо книжок висилати, бо пачок до Галичини пошта ще не приймає. Усі такі замовлення просимо спрямовувати на адресу: „КНИГОТОРГ", ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 12.

„Українське Видавництво".

— П... УВАГУ УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИКАМ, ЯКІ ...ЖАЮТЬ НА ПРАЦЮ ДО НІМЕЧЧИ... ...ські робітники! Перед виїздом до Ні... ...старайтеся про виказку Українського ... що ви українці. Не виїзджайте до Ні... ...и без особистих документів. Документи мусять бути в німецькій мові. Без відповідних документів не дістанете таких *умовин праці та винагороди*, які прислуговують українським робітникам. — Український Центральний Комітет, Відділ Праці і Суспільної Опіки.

— ШКІЛЬНІ ДЕННИКИ є на складі в Українському Центральному Комітеті, Краків, Зелена 26 — і туди слід спрямовувати замовлення. Ціна 10 зол. Висилається тільки за попереднім надісланням грошей, або за післяплатою. — Фінансовий Відділ УЦК.

— ЩЕ ПРО КУРСИ ДЛЯ КАНДИДАТІВ НА УЧИТЕЛІВ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ШКІЛ. У звязку із деякими запитами вияснюємо, що зголошення на такі курси, надіслані в жовтні й листопаді ц. р. до Українського Центрального Комітету, слід уважати за *пробні*. Всі зацікавлені повинні внести ще раз відповідні прохання в німецькій мові просто до Головного Відділу Науки й Навчання (Hauptabteilung Wissenschaft und Unterricht in der Regierung G. G., Krakau 20, Aussenring 40 — згідно з його недавнім оповіщенням у „Краківських Вістях" ч. 266 (421) з 28. XI. ц. р. і попередніх числах. Речинець і місце курсів подамо до відома згодом. — УЦК. 5х

— УДК В КРАКОВІ повідомляє, що додаткові харчеві картки на місяць грудень 1941 р. видається лишень до суботи 13. грудня 1941. Хто до цього часу карток не відбере, втратить можність побору карток за місяць грудень. 2х

— СПРАВА РОЗШУКІВ ПОЛОНЕНИХ З БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ АРМІЇ І ПРОПАВШИХ ТА АРЕШТОВАНИХ БОЛЬШЕВИКАМИ. До УЦК звертаються з численними запитами поінформувати, де є такий і такий полонений, або тоді й тоді арештований і в такій а такій тюрмі увязнений. Не маючи змоги відповісти на кожний запит зокрема, повідомляємо оцею дорогою, що: 1) в справі полонених ані УЦК, ані ніяка німецька влада не може на цей запит відповісти, бо повного і певного спису всіх українців-полонених із їх теперішньою адресою нема. Якщо знається, що хтось перебуває в такому чи іншому таборі, то радше випадково, через чиюсь устну передачу. 2) В справі колись большевиками увязнених, а опісля пропавших громадян, УЦК, так само, як і Німецький Червоний Хрест мають ще меншу можливість ствердити теперішне місце побуту пропавшого. Просимо отже ж усіх заінтересованих не писати в згаданих справах ані до УЦК, ані до Німецько-

РАЗ У РІК

Грудень... січень... Спомини дитинства — білий сніг, св. Микола, святочні радісні дні, а з ними й усі ці несподіванки, вітання рідні, знайомих з найдальших закутків світа. Майже кожний має когось дорогого, що часами пробуває десь далеко-далеко від нас. Куди не доходять вістки, доплине туга. До тих, що їх большевикиповивозили, взяли насильно до війська, до тих, що „зникли" невідомо як... Тому зрозуміймо в цю хвилину й тих, що таксамо ждуть і тужать. Подумаймо про коротання сірих днів таборового життя, що в ньому найменша подія здається великою, про ці листи від полонених, що в них якимось вічним „перпетум мобіле" повторяється запит: „чи можна буде подати вістку дружині, батькові, матері..." Про довгі зимові вечорі, що посилюють тугу. У піднесеному настрої святочних днів — подумаймо про них.

Українці кол. Радянського Союзу не знають святковости Різдва, радости сподіваних несподіванок, молитовної полекші в зближенні до Бога. Але довгожданий лист, нежданa посилка, найменший доказ памяти тоді, коли здавалось би, всі про вас забули — зворушує завсіди однаково. І годиться нагадати тим, що забули, що таке святочні, радісні дні, що таке молитва й людяне відношення брата до брата. Тому посилаємо святочні посилки. Тому під гаслом „кожна українська родина дає дарунок українському полоненому" — проходитиме місяць грудень. Це найпростіше зробити, це найменше, чого можна домагатися. Не вчинить це різниці в господарстві міського чи селянського дому, а справить багато радости тому, хто її одержить. Напевно не буде ні одного німецького вояка, що про нього не подумали би, не обдарували, щоби піддержати його в важкому зусиллі боротьби. Нехай це буде й для нас добрим прикладом. Така посилка не лише підрятовує здоровля, чи фізичну видержаність полоненого. Вона піддержує його морально. Бо датки можна давати щодня, але наситити їх почуванням — лише раз у рік.

І. В.

Висилка посилок для польських полонених без родини

Так, як і в минулому році, до дня 30. листопада ц. р. всі відділи Польського Червоного Хреста в Варшаві, Кракові, Любліні, Радомі, Кельцах і т. д. приймали від населення святочні посилки для полонених без родини, або для таких, що їх родина не спроможна їм вислати щонебудь. Дня 1. грудня цю працю закінчено і тепер приступлено до розділювання і відповідної підготови до висилання дарунків. Коли йде за точне устійнення всіх зложених для польського Червоного Хреста пакунків, то важко це ще окреслити, тим паче, що загортання їх щойно зачалося.

Та лише певне, що Варшава дала найбільшу кількість, бо 10.000 таких ½-кілограмових пакунків із солодощами, папіросами, печивом, різдвяними гілками, оплатками з побажаннями і т. п., над 300 пакунків 5 кг, що в них є дослівно все, бо товщі, вудження, печиво, вбрання й інші необхідні для полонених речі.

Надсподівано добрий вислід збірки дозволяє догадуватися, що всі полонені „без рідні" одержать висилки з побажаннями, *оплатками*, дарунками й солодощами.

го Червоного Хреста, ані до Української Установи Довіря (Украініше Фертрауенштелле) в Берліні. Більше вказаним було б помістити оголошення в „Нашій Добі", Berlin NW 7, Prinz Friedr. Karlstr. 1. Її читають майже всі полонені й можливо, що хтось із них міг би дати якусь інформацію. — Український Центральний Комітет, Відділ Праці і Суспільної Опіки. 4х

— СПРАВА СЕРЕДНЬОШКІЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ. Повідомляється оцею дорогою всіх заінтересованих, що фонд, призначений на середньошкільні стипендії в шкільному році 1941-42, вже вичерпаний і вслід за тим вношення якихнебудь прохань безпредметове. Окремих відповідей на ці прохання не буде висилатися. — УЦК, Відділ Праці і Суспільної Опіки. 4х

— ЯК ПОДАЮТЬ із Костаріки, місто Сан Хозе навістив один із найважчих землетрусів від багатьох літ. На мешканців впала паніка. *Подробиць* ще нема.

— ЧАСТИНА нового мосту над рікою Каннектікат, що був якраз у будові, завалилася. Догадуються, що 10—12 робітників втопилося. 20-х перевезли до лікарні.

— ПЕРЕГОВОРИ про питання соціяльного обезпечення, які відбувалися в Берліні між заступниками німецького міністерства праці і королівсько-болгарського міністерства торговлі, промислу і праці, довели до підписання договору про тимчасове управильнення взаємин між соціяльним обезпеченням у Німеччині і болгарським соціяльним обезпеченням. Підписаний договір першусього служить інтересам болгарських робітників, які працюють у Німеччині.

—o—

КОРОТКІ ВІСТКИ

*** Англійський** фельдмаршал Айронсайд висловився неприхильно в „Ню-Йорк Джернел Емерікен" про хід британських боїв у північній Африці. Він заявив, як „ціла британська імперія дуже розчарована великими німецькими успіхами військ ген. Роммеля.

*** Спеціяльний** посол Японії Сабуро Курузу купив був у неділю ввечері летунський білет до Сан Франціско. Але цивільна летунська влада видала доручення для всіх летунських товариств Злуч. Держав, що перевіз японських громадян заборонений.

*** Досі в Японії** не наказано загального затемнення. Відповідальні кола заявляють, що заведення затемнення буде залежати від дальшого ходу воєнних дій.

*** Державний** секретар у мадярському міністерстві постачання Стефан Льошонц їде на запросини німецького уряду на 2-денний побут до Німеччини.

*** *Як повідомляє*** аґенція Домеї з Батавії, уряд *Голяндської* Індії наказав арештувати всіх японців. В цілій країні відбуваються якраз масові арешти.

*** За спонукою** Вошинґтону і Лондону Костаріка, Нікараґуа і Голяндська Східня Індія виповіли Японії війну.

*** За вістями** з Панами, видали там широкі воєнні зарядження. Протилетунську оборону в полосі Каналу поставлено на воєнний стан. Уряд Панами мав зарядити негайне арештування всіх японців на території Панами.

*** Арґентинський** віцепремієр д-р Рамоно Кастільо заявив на запит представників преси про поведінку Арґентини супроти американсько-японської війни, що арґентинський уряд задумує залишитись невтральним.

*** З Вошинґтону** повідомляють: Міністерство фльоти завело загальну цензуру каблевих вісток радієвих вісток із Злучених Держав та їх територіяльних посілостей.

*** Спеціяльний** кореспондент „Осака Нічі-Нічі", який виїхав 21. листопада зі Самари, оповідає, що Самара забита втікачами, та що її населення, від часу приїзду уряду з Москви, подвоїлося. В місті панує жахливий брак харчів, бензини та різних інших продуктів.

*** З Вошинґтону** повідомляють каблем: Державний підсекретар у міністерстві війни Злуч. Держав, Р. П. Петерзон, поставив у суботу ввечері домагання, щоб увесь воєнний промисл Злучених Держав переставити негайно на 24-годинну продукційну базу. Не слід поминути нічого, заявив він, щоб прискорити темпо та щоб завдання збройового промислу найшли місце й могли бути виконані.

Північно-американські бази на Тихому океані

І БРИТІЙСЬКІ КОЛЬОНІЯЛЬНІ ПОСІЛОСТІ В ПІВДЕННО-СХІДНІЙ АЗІЇ

БЕРЛІН. — Від ранку 8. XII. ц. р. стоять далекі простори Тихого океану, як також прибережні краї і острови південно-східної Азії в центрі світових подій. На південному морі є першуського північно-американські бази, при помочі яких американський імперіялізм систематично намагався здійснити свої змагання запанувати над світом і терепами багатими в сировину.

Першим членом природного мосту островів, який американці при своєму імперіялістичному поширенні на захід використали, є група Гавайських островів. Ця група островів, положена 3.800 км. на захід від Сан-Франціско, складається в головній частині з 8-ох більших вульканічних, гористих островів, яких багата земля в злуці з корисним підсонням сприяла закладанню великих плянтацій цукрової тростини, бананів і ананасів. Гавайські острови мають при цілій своїй поверхні 16.593 кв. км. расово сильно помішане населення, майже 400.000 мешканців, серед яких впадає в око сильна японська меншина понад 150.000 мешканців. Вони були первісно під пануванням автохтонних королів. Самостійні острови анектували в р. 1898 Злучені Держави. Північно-американська маринарка розбудувала на Пірль Гарбер на острові Гоанґу одну з найсильніших морських баз Злучених Держав Америки.

Особливе стратегічне значіння має острів Вейк, положений по середині південного моря в половині дороги між Гаваями і між Маріянами, маленький корабельний острів з поверхнею 7,6 кв. км., який став важним для Злучених Держав, як каблева та вугільна стація в дорозі до Філіпін. В останніх роках він набрав значіння як місце зупинки для літаків Пацифік-Клиппер.

До групи островів Маріяни належить північно-американська база Ґуам, острів із поверхнею 544 кв. км. і 23.000 мешканців, по більшій частині полінезійців. Також острів Ґуам, як каблева стація, а також як база півн.-американської фльоти й летунства, має немале значіння. Він творить останній етап до великої групи островів Філіпін, які в р. 1898 мусіла Еспанія відступити Злученим Державам Америки після нещасливої війни, спровокованої Злуч. Державами.

Філіпіни з поверхнею майже 300.000 кв. км. та 16½ мільйонами населення творять великі і високовартісні кольоніяльні простори, які передусім мають значіння своєю тропічною сировиною, як риж, цукор, копра (кокосова пальма), манільські конопплі.

З Філіпін ідуть важні шляхи морської та летунської комунікації до британської коронної кольонії Гон-Кон, яка лежить на південно-китайському побережжі, близько гирла ріки Кантон, та як важна база англійської торговлі у східній Азії і як першуського бастіон британської імперії на Далекому Сході має для Англії особливе значіння. Гон-Кон, який Китай внаслідок „опієвої війни" договором із 29. 8. 1842 р. мусів відступити Англії, обіймає коло 1000 кв. км. з майже одномільйоновим населенням.

Стратегічно найважніша точка південно-східньої Азії — це сильна морська твердиня Сінгапур, на найвужчому місці шляху Маляка. Він замикає як далеко-східній Ґібральтар доступ з Індії до країв східньої Азії. Одночасно він творить найдальше на південь положену точку маляйського півострову, що частинно у формі князівства стоїть під англійським пануванням і своїм багатством цини, ґуми та іншої дуже важної сировини належить до найцінніших частин британської імперії. Британська територія на півострові Маляя граничить на вузькому перешийку з незалежним королівством Таї, давніше Сіям, яке внаслідок договорів минулого року коштом французького Індокитаю значно збільшилося під оглядом території і населення. На захід від Таї лежить британська кольонія Бурма з поверхнею 600.000 кв. км. і 15-мільйоновим населенням, край найбільшого експорту рижу. Його президент міністрів Сав перебував, як пригадуємо собі, недавно в Лондоні, де він надармо старався добитися незалежности свого краю від англійців.

Осмусар — стратегічно важний острів

БЕРЛІН. — Острів Осмусар, який зайняла німецька воєнна фльота, лежить на захід від Ревалю і на північ від острову Вормс з сусіднього острову від Даґе, який знову лежить на північ від Езель. Зайняттям Осмусару закінчується обсадження групи островів, висунених на захід від балтійських країв. Осмусар довгий на 5 км. і має біля меншої місцевости на зовнішньому розі морську ліхтарню. Від суші відділює острів ледви 10 км. широкий Сунд. Віддалення до Авн від щойно фінами здобутого назад Ганґе сягає 65 кільом. Отже Осмусар є найближчою точкою до Ганґе. В цьому військове значіння острову.

Так, як можна блькувати з Ганґе вїзд до фінського заливу, так можна з Осмусар взяти під вогонь кораблі, які виїзджають з Балтійського моря до морського заливу.

ЯПОНЦІ ЗАЙНЯЛИ МІЖНАРОДНЮ КОНЦЕСІЮ В ШАНГАЮ.

ШАНГАЙ. — Від год. 10. вечір 8. 12. до міжнародньої концесії в Шангаю входить японське військо. Військова окупація концесії, що є замкнена назовні, почалася від зайняття англійських та американських будівель від моря. Обсаджено теж водогін міста, електрівню, газівню, радіо та телеграф й телефон. Перед англійськими та американськими урядами затягнено японські стійки. Всі банки замкнені, дєвизових курсів не нотують. Англійська й американська радіостація припинила свою службу й обмежилася до передачі японської проклямації. Японські повзи віхали на Площу Перегонів, центр міжнародної концесії. Досі відбулася окупація без гідних уваги випадків.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ФІНІВ НАД ОЗЕРОМ ОНЕГА.

ГЕЛЬЗІНКИ. — Великий успіх, який осягнули фінські війська над большевиками зайняттям міст Каргумекі і Контупогія на північному березі озера Онеґа, фінська преса оцінює у великому оформленні.

З фронтових звідомлень виходить, що бої, які почалися 5. 12. проти міста Каргумекі треба було вести проти завзятого противника, який окопався в своїх оборонних лініях перед містом, але мусів здатися під зростаючим фінським натиском. В тих боях ворог втратив при зайняттю Контупогія, якого большевики особливо завзято боронили,, 5000 убитих і 1000 полонених.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва за Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.